

Załącznik do Uchwały nr LXXI/7/24
Rady Powiatu Zduńskowolskiego
z dnia 23 lutego 2024 r.

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W POWIECIE ZDUŃSKOWOLSKIM
NA LATA 2024-2030**

Spis treści

I Wstęp	3
1. Przemoc jako zjawisko społeczne	3
2. Rodzaje przemocy	3
3. Cykl przemocy	5
4. Następstwa przemocy	5
II Aspekty prawne	6
1. Podstawowe definicje po zmianach w 2023 r.	6
2. Zadania powiatu	7
3. Podstawa i relewantne regulacje prawne	8
III Podstawowe informacje na temat Powiatu Zduńskowolskiego	10
1. Położenie	10
2. Ludność	10
IV Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Powiatu	11
1. Sprawy karne dotyczące przemocy domowej	11
2. Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej	13
3. Podsumowanie badań ankietowych	14
3.1. Grupa badana	14
3.2. Podsumowanie badań dorosłych mieszkańców	15
3.3. Podsumowanie badań uczniów	16
3.4. Podsumowanie badania kadry pomocy społecznej	18
V. Zasoby Powiatu	19
VI Miejsce i harmonogram realizacji	24
VII Cel główny i cele szczegółowe Programu	24
1. Cel główny	24
2. Cele szczegółowe, zadania i wskaźniki realizacji	24
VIII Adresaci Programu	28
IX Realizatorzy Programu	28
X Źródła finansowania Programu	29
XI Monitoring i ewaluacja Programu	29
XII Przewidywane efekty realizacji Programu	30

I Wstęp

1. Przemoc jako zjawisko społeczne

Przemoc domowa jest zjawiskiem społecznym, które działa destrukcyjnie na ludzi niezależnie od ich pozycji społecznej czy ekonomicznej. Stanowi niebagatelny problem o szerokich skutkach zarówno dla osoby doznającej przemocy, jak i całej rodziny, a także jej świadków. Pierwszym miejscem, w którym jednostka ludzka doświadcza bliskości z drugą osobą jest najmniejsza komórka społeczna, jaką stanowi rodzina. Dom rodzinny jest miejscem, które ma służyć prawidłowemu rozwojowi w sferach fizycznej, emocjonalnej i psychicznej wszystkich jej członków. Do prawidłowego jej rozwoju jest z kolei niezbędne poczucie bezpieczeństwa i możliwość zaspokajania podstawowych potrzeb rodziny. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji życia rodzinnego. Znaczący wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca zachowań przemocowych ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie wzorce zachowań dorosłych, którymi są świadkami lub ofiarami. Doświadczając przemocy uczą się, że przemoc jest sposobem rozwiązywania konfliktów.

Mając na uwadze specyfikę i szkodliwość zjawiska przemocy domowej, nadrzędnym zdaniem niniejszego Programu jest wprowadzenie w życie działań mających na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej, zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych wobec osób stosujących przemoc domową, a także upowszechnienie informacji o możliwościach i formach udzielenia pomocy, zarówno doznającym przemocy, jak i stosującym przemoc domową.

2. Rodzaje przemocy

W literaturze przedmiotu zostało wyróżnionych wiele definicji przemocy. Pojęcie to najczęściej zastępowane jest terminami takimi jak brutalność, okrucieństwo, agresja. Przemocą jest „intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody”¹.

W celu określenia, czy dane zachowanie lub zaniechanie stanowi przykład przemocy, należy zbadać to, czy dane zachowanie spełnia łącznie następujące cztery warunki:

¹ <http://niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie> (dostęp: 25.08.2020).

1. Jest intencjonalne;
2. Jedna osoba posiada wyraźną przewagę nad drugą;
3. Doszło do naruszenia praw i dóbr osobistych drugiej osoby;
4. Osoba, wobec której stosowana jest przemoc doświadcza cierpienia, ponosi szkody fizyczne i psychiczne².

W piśmiennictwie przedmiotu klasycznie dochodzi do wyróżnienia następujących form przemocy:

- 1) przemoc fizyczna – intencjonalne użycie siły fizycznej wobec drugiego człowieka powodujące urazy na jego ciele, np. poprzez bicie, szarpania, popychanie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, duszenie, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, rzucanie przedmiotami, nieudzielenie koniecznej pomocy itp.
- 2) przemoc psychiczna – wszelkie praktyki powodujące cierpienie psychiczne ofiary. Są to m.in. zastraszanie, szydzenie, przekleństwa, wyśmiewanie, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, kontrolowanie, zabranianie kontaktów z innymi, wymuszanie posłuszeństwa, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, grożenie.
- 3) przemoc seksualna – to m.in. wymuszanie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych pieszczot i innych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
- 4) przemoc ekonomiczna – obejmuje m.in. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych itp.
- 5) zaniedbanie – ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, brak opieki, uniemożliwianie podstawowych potrzeb związanych ze snem, jedzeniem, higieną.

² Tamże.

3. Cykl przemocy

Przemoc domowa zazwyczaj nie jest aktem jednorazowym, wręcz przeciwnie, ma ona charakter długotrwały, cykliczny. Zjawisko to najczęściej powtarza się według określonego schematu, który stanowią trzy następujące po sobie fazy:

1. Faza narastania napięcia - jedno z partnerów staje się napięte i stale poirytowane, sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem, często zaczyna pić czy przyjmować inne substancje odurzające. W tym czasie osoba doznająca przemocy stara się spełniać wszystkie zachcianki osoby stosującej przemoc, często przeprasza, wywiązuje się ze wszystkich swoich obowiązków. Objawami narastającego napięcia u ofiary przemocy są różne dolegliwości typu bóle głowy, brzucha, bezsenność, nadpobudliwość nerwowa.

2. Faza ostrej przemocy - osoba stosująca przemoc wpada w szał i stara się wyładować napięcie. Do ataków agresji sprawcy i stosowania przemocy dochodzi z mało istotnych powodów. Ofiara znajduje się w stanie szoku, uspakaja sprawcę, stara się ochronić siebie, odczuwa wstyd i przerażenie, staje się apatyczna. Jest to najkrótsza faza. Skutki użytej przemocy mogą być różne obrażenia fizyczne, a nawet śmierć. Po takim zachowaniu najczęściej dochodzi do spadku napięcia i obniżenia poziomu agresji sprawcy.

3. Faza miodowego miesiąca - jest to trzecia faza, kiedy sprawca przemocy wyładował już swoją złość, wie, że posunął się za daleko, wyraża skruchę, obiecuje poprawę, szuka wytłumaczenia dla tego, co zrobił, okazuje ciepło i miłość. Ofiara zaczyna wierzyć w zmianę sprawcy, a także w to, że przemoc była jedynie incydentem, odczuwa bliskość i zaufanie. Jednakże, faza ta przemija i znowu rozpoczyna się faza narastania napięcia³.

W błędnym kole przemocy przemoc z czasem nasila się, za każdym razem jest coraz gorzej. Fazy narastania napięcia są coraz częstsze, fazy ostrej przemocy coraz groźniejsze i dłuższe, a fazy miodowego miesiąca coraz krótsze i mniej intensywne.

4. Następstwa przemocy

Skutki przemocy mogą być następujące: niska samoocena, poczucie winy, niepokój, lęk, stany depresyjne, podejrzliwość, utrata nadziei na zmianę i zaprzestanie stosowania przemocy przez partnera, zaburzenia snu, zaburzenia koncentracji i uwagi, chwiejność afektywna, nadpobudliwość i nerwowość, dolegliwości somatyczne, złość, uraza do innych ludzi, myśli

³ J. Maciaszek, Zjawisko przemocy we współczesnym świecie. Wybrane aspekty, KUL, Stalowa Wola 2010, s. 39-41.

i próby samobójcze, poczucie niskiej wartości, poczucie bezradności, ujawnienie się mechanizmów obronnych tj. wyparcie czy zaprzeczenie, odrętwienie uczuciowe⁴.

Należy koniecznie zwrócić uwagę, że koszty przemocy domowej ponoszone są nie tylko na poziomie jednostkowym, ale również społecznym w postaci świadczeń publicznych, strat ekonomicznych ponoszonych przez pracodawców i pracowników związanych z absencją.

Z uwagi na swoją szkodliwość przemoc na każdej płaszczyźnie pozostaje problemem społecznym. Wiele danych wskazuje na to, że zawiera on zarówno pewne komponenty genetyczne, jak i wyuczone. Reakcją na przemoc – dość naturalną – jest wykluczenie ze świadomości. Jednak doznawanego okrucieństwa nie da się pogrzebać w niepamięci. Przekonanie o tym, że nie można zaprzeczać faktom, ma równie silną moc sprawczą jak chęć zapomnienia o nich⁵.

II Aspekty prawne

1. Podstawowe definicje po zmianach w 2023 r.

Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 535) weszła w życie w zasadniczej części 22 czerwca 2023 r. Od tego dnia ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nosi nową nazwę: „o przeciwdziałaniu przemocy domowej”, a w ślad za tym wprowadzono do polskiego porządku prawnego definicję legalną zjawiska „przemocy domowej”, która zastąpiła dotychczasowe pojęcie „przemocy w rodzinie”.

Przez przemoc domową rozumie się w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

⁴ A. Lipowska-Teutsch, Wychować, wyleczyć, wyzwolić, PARPA, Warszawa 1998.

⁵ D. Nowakowska-Bartłomiejczyk, J. Rusinkiewicz, Szkolna diagnoza i skuteczne działania na rzecz dzieci doświadczających przemocy w rodzinie (w:) A. Lewicka-Zelent (red.) Przemoc rodzinna. Aspekty psychologiczne, pedagogiczne i prawne, Warszawa 2017, s. 49.

e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udrczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Natomiast w myśl nowej definicji osoba doznająca przemocy domowej (art. 2 ust. 1 pkt 2) to:

a) mążnek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,

c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,

d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej mążnek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

f) osoby wspólnie zamieszkujący i gospodarujący oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

h) małoletni

– wobec których jest stosowana przemoc domowa

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej (art. 2 ust. 2).

Osoba stosująca przemoc domową (art. 2 ust. 1 pkt 3) to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec ww. osób doznających przemocy.

Świadek przemocy domowej (art. 2 ust. 1 pkt 4) – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

2. Zadania powiatu

W myśl art. 6 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794 i 803) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277, z 2020 r. poz. 1492 oraz z 2021 r. poz. 41 i 694), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Ponadto należy zauważyć, że w art. 6 ust. 4 określono otwarty katalog, co należy do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat. Zadania te obejmują w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

Środki na realizację i obsługę ww. zadań zapewnia budżet państwa.

3. Podstawa i relewantne regulacje prawne

Niniejszy program wypełnia obowiązek ustawowy samorządu powiatowego, ustanowiony w art. 6 ust. 3 pkt 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Niniejszy Program został sporządzony z uwzględnieniem szerokiego kontekstu prawnego w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy. Program będzie realizowany zgodnie z aktami prawnymi:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1249 z późn.zm.);
2. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1359 z późn.zm.);

3. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2023 poz. 901 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2020 poz. 2050);
5. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2023 poz. 165 z późn. zm.);
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz.U. z 2023 poz.1870);
7. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz.U. z 2023 poz. 1158);
8. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 poz. 1163).
9. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. z 2023 poz. 1166).
10. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecku w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowaniu decyzji o zapewnieniu tej ochrony (Dz.U. z 2023 poz. 1807).

Należy przy tym zwrócić uwagę, że w opracowaniu celów i zadań niniejszego Programu uwzględniono najnowsze i rozległe nowelizacje systemu przeciwdziałania przemocy, które uchwalono w 2023 r. na podstawie:

- Ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw;
- Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw;
- Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw.

Ponadto Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Powiatu Zduńskowolskiego na lata 2024-2030 pozostaje spójny z:

- Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030, którego celem głównym jest „zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce”;
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Województwa Łódzkiego 2025, którego cel główny to: zmniejszenie skali i skutków przemocy w rodzinie w województwie łódzkim poprzez budowanie efektywnego systemu wsparcia i rozwój profilaktyki;
- Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Powiatu Zduńskowolskiego na lata 2021-2030, w tym zwłaszcza celem strategicznym I: Udoskonalanie systemu pomocy rodzinie i dziecku oraz I Celem operacyjnym: Wspieranie rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz znajdujących się w sytuacji kryzysowej lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- Strategią Rozwoju Powiatu Zduńskowolskiego na lata 2022-2030, gdzie w obszarze społecznym celem strategicznym jest są: „Sprzyjające warunki życia i rozwoju mieszkańców”.

III Podstawowe informacje na temat Powiatu Zduńskowolskiego

1. Położenie

Powiat Zduńskowolski położony jest w centralnej Polsce, w środkowo-zachodniej części województwa łódzkiego i zajmuje obszar o powierzchni 369 km². Powiat Zduńskowolski graniczy z trzema innymi powiatami województwa łódzkiego: łaskim na wschodzie, sieradzkim na zachodzie oraz poddębickim na północy.

2. Ludność

Ze wszystkich czterech gmin Powiatu najwięcej mieszkańców przypada na Miasto Zduńską Wolę.

Tab. 1. Powierzchnia, liczba mieszkańców oraz miejscowości Powiatu Zduńskowolskiego w roku 2022

	Powierzchnia		Liczba mieszkańców	Liczba miejscowości
	Ogółem w km ²	% powierzchni powiatu		
Miasto Zduńska Wola	25	6,8	38 848	1
Gmina i Miasto Szadek	152	41,2	7 083	63
Gmina Zduńska Wola	111	30	12 317	42
Gmina Zapolice	81	2	5 494	23
RAZEM	369	100	63 742	129

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2022 r. Stan w dniu 31 grudnia, Warszawa 2023 r

IV Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Powiatu

1. Sprawy karne dotyczące przemocy domowej

W poniższych czterech tabelach zaprezentowano w czteroletnim układzie dynamicznym dane na temat orzeczeń wydanych przez Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli Wydział II Karny w sprawach dotyczących przemocy domowej. Mowa o: groźbach karalnych i uporczywym nękanii (art. 190 i 190a Kodeksu karnego), zgwałceniu (art. 197 k.k.), znęcaniu się (art. 207 k.k.) i innych typach czynów zabronionych.

Dane za 2023 r. obejmują jedynie pierwszy kwartał tego roku.

Z zestawienia danych wynikają następujące konkluzje:

- wśród rozpatrywanych sędownie spraw z zakresu przemocy domowej, zdecydowanie przeważają pod względem liczebnym sprawy z art. 207 k.k. Co za tym idzie właśnie w tych sprawach zapada również najwięcej orzeczeń.
- dużo mniej rozpatrywanych spraw dotyczy przestępstw z art. 190, 190a i 197 k.k.
- najczęściej są orzekane wyroki kary pozbawienia wolności w wymiarze od 6 miesięcy do 1 roku.
- Wśród osób skazywanych bezwzględnie dominują mężczyźni, natomiast pokrzywdzonymi są głównie kobiety.

Tab. 2. Sprawy dotyczące przemocy domowej w r. 2020 w Sądzie Rejonowym w Zduńskiej Woli Wydział II Karny

Kwalifikacja prawne	osądzeni	skazani	Pozbawienie wolności								Grzywna	Ograniczenie	Warunkowe	Umorzenie	Skazani		Pokrzywdzeni		
			2-5 m	w.z.*	6m-rok	W.z.	1-2 lat	w.z.	2-5 l.	w.z.					k.	m.	małoletni	k.	m.
razem	20	17	3	1	9	6	2	-	-	-	2	1	3	-	-	17	8	19	1
art. 190 i 190a k.k.	2	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-
art. 197	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
art. 207 k.k.	13	10	1	1	9	6	-	-	-	-	-	-	3	-	-	10	4	15	1
Inne	4	4	1	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	4	4	1	-

*warunkowe zawieszenie.

Tab. 3. Sprawy dotyczące przemocy domowej w r. 2021 w Sądzie Rejonowym w Zduńskiej Woli Wydział II Karny

Kwalifikacja prawna	osądzeni	skazani	Pozbawienie wolności								Grzywna samoistna	Ograniczenie wolności	Warunkowe umorzenie	Umorzenie	Skazani		Pokrzywdzeni		
			2-5 m	w.z.	6m-rok	W.z.	1-2 lat	w.z.	2-5 l.	w.z.					k.	m.	małoletni	k.	m.
razem	22	16	-	-	12	11	1	-	2	-	1	-	5	1	1	15	4	21	0
art. 190 i 190a k.k.	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	
art. 197	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	1	-	
art. 207 k.k.	18	13	-	-	11	10	1	-	1	-	-	-	4	1	1	12	2	18	-
Inne	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	1	1	-

Tab. 4. Sprawy dotyczące przemocy domowej w r. 2022 w Sądzie Rejonowym w Zduńskiej Woli Wydział II Karny

Kwalifikacja prawna	osądzeni	skazani	Pozbawienie wolności								Grzywna samoistna	Ograniczenie wolności	Warunkowe umorzenie	Umorzenie	Skazani		Pokrzywdzeni		
			2-5 m	w.z.	6m-rok	W.z.	1-2 lat	w.z.	2-5 l.	w.z.					k.	m.	małoletni	k.	m.
razem	24	21	1	1	13	11	1	-	1	-	1	4	3	-	-	21	4	25	10
art. 190 i 190a k.k.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
art. 197	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
art. 207 k.k.	21	18	1	1	13	11	1	-	-	-	-	3	3	-	-	18	4	22	10
Inne	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	2	-	2	-

Tab. 5. Sprawy dotyczące przemocy domowej w pierwszym kwartale r. 2023 w Sądzie Rejonowym w Zduńskiej Woli Wydział II Karny

Kwalifikacja prawna	osądzeni	skazani	Pozbawienie wolności								Grzywna samoistna	Ograniczenie wolności	Warunkowe umorzenie	Umorzenie	Skazani		Pokrzywdzeni		
			2 - 5 m	w.z.	6m- rok	W.z.	1-2 lat	w.z.	2-5 l.	w.z.					k.	m.	mało letni	k.	m.
razem	14	13	1	1	8	4	1	-	-	-	2	1	1	-	-	13	5	17	6
art. 190 i 190a k.k.	2	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	1	1
art. 197	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
art. 207 k.k.	9	8	1	1	6	4	1	-	-	-	-	-	1	-	-	8	8	14	4
Inne	3	3	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	3	2	2	1

2. Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej

W skład Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zduńskiej Woli wchodzi Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, powołany na podstawie Uchwały Nr XVI/3/16 Rady Powiatu Zduńskowolskiego z dnia 12 lutego 2016 r. POIK zapewnia specjalistyczne wsparcie w formie schronieni w sytuacji kryzysowej oraz specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, socjalne i prawne.

Na okres od dnia 1 lutego 2022 r. do 31 stycznia 2023 r. zawarto porozumienia w sprawie kierowania mieszkańców do Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Zduńskiej Woli pomiędzy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zduńskiej Woli, a ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu, tj. Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli, GOPS w Zduńskiej Woli, GOPS w Zapolicach i MGOPS w Szadku.

Osobom wymagającym Pomocy udostępniono telefon zaufania, pod którym pracownik POIK udziela informacji i porad. Jednocześnie na stronie internetowej PCPR znajdują się wykazy numerów instytucji, od których można uzyskać pomoc w razie przemocy.

Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w POIK stale i wyraźnie malała do roku 2022, aby w roku następnym skokowo wzrosnąć. Niemniej, biorąc pod uwagę jedynie lata krańcowe z analizowanego okresu, to widać spadek liczby rodzin, którym udzielono wsparcia, o 12%.

Do roku 2022 włącznie malała również liczba wspartych osób, ale w roku 2023 skokowo zwiększyła się, przewyższając poziom z roku 2020 o 4%.

Porównując dane odnośnie liczby udzielonych porad i konsultacji, widać, że ich liczba również malała do 2022, a w roku 2023 gwałtownie wzrosła. Niemniej, biorąc pod uwagę tylko dane z lat krańcowych widać, że wskaźnik ten zmaleł o 33%.

W każdym roku zdecydowanie najwięcej udziela się porad i konsultacji psychologicznych. Na przykład w 2023 r. porady psychologiczne stanowiły 88% łącznej puli wszystkich udzielonych porad i konsultacji. W drugiej kolejności znajdują się porady prawne, a najmniej jest porad socjalnych.

Liczna rodzin, którym udzielono pomocy w sytuacji kryzysowej, malała stale do 2022 r., aby w roku 2023 nagle wzrosnąć i przekroczyć poziom z 2020 r. o 45%.

Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 6. Wsparcie Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w l. 2020-2023

	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia	78	45	28	69
Liczba wspartych osób	84	49	36	87
Liczba porad/konsultacji, w tym	195	86	28	131
- psychologicznych	156	72	12	115
- prawnych	19	12	14	15
- socjalnych	20	2	2	2
Pomoc w sytuacji kryzysowej (liczba rodzin)	42	26	24	61

Przedmiotem porad psychologicznych jest najczęściej: sytuacja kryzysowa, zdarzenia losowe, alkoholizm, przemoc domowa, długotrwałe i ciężkie choroby.

3. Podsumowanie badań ankietowych

3.1. Grupa badana

Pod koniec 2023 r. przeprowadzono badanie problemów społecznych związanych z przemocą domową, a także postawami społecznymi wobec tego zjawiska we wszystkich gminach powiatu zduńskowolskiego.

Dane uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych wśród grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

- a) dorośli mieszkańcy,
- b) uczniowie,
- c) pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej.

Badania przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia badawczego CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej (metoda CAWI - *Computer Assisted Web Interviews*) pozwala na upewnienie się, że wszystkie pytania zostaną wypełnione.

Wnioski wraz ze szczegółowym opisem odpowiedzi uzyskanych na każde z pytań zostały zaprezentowane w formie osobnego dokumentu pn. „Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Zduńskowolskiego w 2023 r.”. Poniżej przedstawiono konkluzje z badań.

3.2. Podsumowanie badań dorosłych mieszkańców

- Mieszkańcy nie aprobują tzw. konserwatywnego modelu wychowania dzieci. Mieszkańcy niemal jednogłośnie (96%) odrzucają pogląd, że „kary fizyczne hartują dziecko i pomagają mu lepiej radzić sobie w przyszłości”. Z kolei tzw. „klaps” jako sposób prawidłowego wychowywania dziecka odrzuca 78% badanych. Z drugiej strony warto zauważyć wskazanie, które najbardziej odbiega od tego wniosku – otóż zdaniem mniejszości (42%) respondentów „stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem”, co oznacza, że pozostała ponad połowa badanych - łącznie 58% - popiera stosowanie kar fizycznych.
- Na pytanie o źródła agresji w stosunku do członków rodziny, badani najczęściej wskazywali na dwa czynniki: stres i nieumiejętność radzenia sobie z problemami. Obie odpowiedzi uzyskały po 70% odpowiedzi.
- Większość badanych mieszkańców powiatu deklaruje, że zna osoby doświadczające przemocy domowej lub ma takie przypuszczenia (łącznie 68%).
- Pytanie o częstość występowania zjawiska przemocy w rodzinie w miejscowościach ankietowanych bardzo podzieliło grupę badanych mieszkańców. Największa część (48%) ocenia, że zjawisko to jest raczej częste, a niewiele mniej, bo 46% twierdzi, że występuje raczej rzadko.
- Zdecydowana większość badanych dorosłych mieszkańców (78%) deklaruje, że nigdy nie doświadczyła osobiście przemocy domowej. Nie sposób jednak pominąć wskazania pozostałych 22% badanych, którzy mają za sobą takie doświadczenia. Z kolei w tej grupie największa część (64%) badanych stwierdziła, że działo się to wielokrotnie w przeszłości, ale

już się nie powtórzy. Zdaniem 18% takie akty przemocy działały się wielokrotnie w przeszłości, a badani mają wyrażają obawę, że znów się powtórzy. Natomiast 9% stwierdziło, że nadal mają do czynienia z przemocą domową. Mieszkańcy zdecydowanie najczęściej doznawali lub doznają nadal przemocy psychicznej (82% odpowiedzi). Z udzielonych odpowiedzi wynika też, że respondenci mieli do czynienia ze wszystkimi rodzajami przemocy.

- Większość, ponad połowa (55%) badanych nie zgłosiła się do nikogo o pomoc w związku z doświadczaną przemocą domową.
- Na pytanie o to, jakie działania mogą zwalczyć przemoc domową, wybijają się dwie odpowiedzi. Mieszkańcy najczęściej wskazywali na zaostrzenie kar dla sprawców przemocy (64%) oraz na edukację społeczeństwa (58%).

3.3. Podsumowanie badań uczniów

- Uczniowie deklarują, że czują się bezpiecznie w szkole – takiego zdania jest łącznie 80%, a w tym 46% podaje, że raczej ma takie poczucie, a 34%, że zdecydowanie tak jest. Przeważająca większość uczniów posiada w klasie lub szkole osobę zaufaną (81%).
- Niemniej badane środowisko nie całkowicie wolne od przemocy rówieśniczej. Zwyczaj prześladowania młodszych uczniów istnieje i jest praktykowany zdaniem 11% uczniów. Większość uczniów (60%) deklaruje, że nigdy nie doznała przemocy w szkole, 15%, że kilka razy w roku, 10%, że kilkakrotnie w miesiącu, 7%, że kilka razy w tygodniu, a pozostałe 8%, że wręcz codziennie doświadcza przemocy w szkole.
- Zabieranie pieniędzy lub rzeczy, kopanie i bicie oraz grożenie komuś i szantaż to zjawiska, które występują zdecydowanie najrzadziej w szkołach powiatu zduńskowolskiego. Jako zdecydowanie najrzadsze został oceniony problem grożenia i szantażowania – w opinii 61% respondentów nie dochodzi do tego nigdy, a 17% kilka razy w roku. Okazuje się, że zgodnie z obserwacjami uczniów, najczęściej ma dochodzić do obgadywania kogoś za plecami – 50% twierdzi, że dzieje się to codziennie.
- Zdaniem przeważającej większości uczniów aktów przemocy dopuszczają się najczęściej chłopcy (tak podaje 74% badanych).

- Do aktów przemocy najczęściej ma dochodzić podczas przerw (tak uważa 69% badanych).
- Na pytanie o przyczyny dopuszczania się przez uczniów przemocy, najczęściej wskazywano na złe wychowanie przez rodziców (43% odpowiedzi). Na drugim miejscu znalazła się chęć pozyskania respektu (41%), a na trzecim upodobanie do poniżania innych (40%).
- Okazuje się, że w przypadku doświadczenia przemocy, uczniowie najbardziej zaufaliby przyjacielowi (41%). Na dużo dalszej pozycji znaleźli się rodzice (20%), a następnie wychowawcy (16%). Najmniejszym zaufaniem cieszy się dyrektor placówki (1%). Bardzo wysokim zaufaniem uczniów cieszą się ich rodzice lub opiekunowie. O doświadczeniu przemocy rodzicom raczej powiedziałyby 41% uczniów, a 34% zdecydowanie tak. Jest też niemały odsetek, który ma przeciwne zdanie – 15% raczej by nie powiedziało, a 10% zdecydowanie nie.
- Uczniowie bardzo wysoko cenią swoje relacje z rodzicami – 48% uważa, że ich relacje są bardzo dobre, a 38%, że raczej dobre. Zdaniem 2% relacje te są bardzo złe. Uczniowie bardzo pozytywnie oceniają swoje relacje z nauczycielami – dla 65% są raczej dobre, a 23% bardzo dobre. Pozostałe łącznie 12% ocenia je negatywnie.
- Na pytanie o działania mogące zwalczyć przemoc w szkole uczniowie zdecydowanie najczęściej sygnalizowali konieczność sprawiedliwego karania winnych (56% odpowiedzi).
- Uczniowie w przeważającej większości (84%) twierdzą, że nigdy nie doświadczyła przemocy domowej. Pozostałe w sumie 16% ma inne zdanie. W tym najwięcej, bo 7%, deklaruje, że zdarza im się doznawać przemocy domowej kilka razy w roku. Ta część uczniów, którzy twierdzą, że doświadczają przemocy w domu, podaje najczęściej, że była to przemoc psychiczna (14%). Okazuje się przy tym, że uczniom nie jest obca żadna z podanych form przemocy, łącznie z seksualną (tak podało 1%).
- Ponad połowa uczniów przyznaje, że nie zna nikogo, kto doświadczałby przemocy w rodzinie (51%). Przeciwnego zdania jest 26%, a pozostałe 23% ma takie podejrzenia.
- Okazuje się, że uczniowie w różnym stopniu, lecz mieli styczność z każdą z podanych form przemocy internetowej.

Zdecydowanie najrzadziej występuje:

- podszywanie się pod kogoś przez inną osobę (71% uczniów nie zdarzyło to się nigdy).
- otrzymywanie wiadomości z groźbami lub szantażem (70% uczniów nie zdarzyło to się nigdy).

Z drugiej strony najczęściej ma dochodzić do przypadków udostępnienia prywatnej wiadomości innym - tylko 29% uczniów wskazało, że nie zdarzyło im się to nigdy, zdaniem 23% ma to miejsce bardzo często, 25% czasami, 23% raczej rzadko.

3.4. Podsumowanie badania kadry pomocy społecznej

- Najbardziej istotny problem w środowisku lokalnym ma stanowić uzależnienie od alkoholu – tak bowiem uznali wszyscy badani (100%), lecz w tym największy odsetek pracowników socjalnych w porównaniu z pozostałymi problemami wskazał, że jest to problem bardzo istotny (62%), a pozostałe 38% klasyfikuje go jako raczej istotny.

Również wszyscy respondenci (100%) uznali za bardzo lub raczej istotne cztery następujące problemy społeczne:

- problemy opiekuńczo-wychowawcze (w tym 57% uważa je za bardzo istotne),
- zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży (w tym 52% uważa je za bardzo istotne),
- niepełnosprawność (w tym 52% uważa je za bardzo istotne),
- przemoc domową (w tym 43% uważa ją za problem bardzo istotny, a 57% za raczej istotny).

Pozostałe z problemów uzyskały bardziej zróżnicowane wskazania. W tym za najmniej istotny w opinii ankietowanych należy uznać brak poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców gmin powiatu: tylko 10% uznało to za problem bardzo istotny, 57% za problem raczej istotny, za to największa – w porównaniu z innymi odpowiedziami – grupa respondentów opowiedziała się, że stanowi to problem raczej nieistotny (28%). Zdaniem pozostałych 5% stanowi to problem zdecydowanie nieistotny.

- Z proponowanych działań mających wesprzeć mieszkańców w codziennym życiu i radzeniu sobie z problemami, badana kadra OPS najczęściej wskazywała na wsparcie psychologiczne (14,2%) i pomoc psychologiczną (10%).

- Ocena częstotliwości zjawiska przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym podzieliła badaną kadrę po równo. Zdaniem 47,5% problem ten występuje raczej rzadko, a drugie 47,5% twierdzi, że jest raczej częsty. Pozostałe 5% ocenia przemoc jako bardzo częste na terenie powiatu.

- Większość (66%) badanych częściowo zgadza się ze stwierdzeniem, że mieszkańcy powiatu zduńskowolskiego są dobrze poinformowani o prawach, które przysługują osobie doświadczającej przemocy domowej.

- Jako działania mogące zwalczyć przemoc domową personel OPSów wskazuje najczęściej na zaostrzenie kar dla sprawców przestępstw (76% odpowiedzi) i edukację społeczeństwa (71%).

- Badani pracownicy niemal jednogłośnie potwierdzają konieczność realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej (90%).

Z kolei za najbardziej potrzebne działania profilaktyczne uznano wsparcie psychologiczne dla rodzin (58% respondentów). Na dalszym miejscu znalazły się ogólnospołeczne kampanie profilaktyczne (21%), warsztaty profilaktyczne dla uczniów (16%) i otwarte konsultacje z terapeutą (5%).

- Zdaniem badanych pracowników OPSów źródła agresji w stosunku do członków rodziny to przede wszystkim nieumiejętność radzenia sobie z problemami (76%) i stres (71%). Za najmniej istotny czynnik uznano brak pracy rodziców (5%).

- Zdaniem ankietowanej kadry OPS, najlepszą pomoc dla osób doświadczających przemocy domowej zapewniają instytucje pomocy społecznej – 67% uważa tak w sposób zdecydowany, a 28%, że raczej tak jest.

Druga w kolejności jest Policja - 57% uważa tak w sposób zdecydowany, a 33%, że raczej tak jest.

Na trzecim miejscu znalazły się Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy - 47% uważa tak w sposób zdecydowany, a 43%, że raczej tak jest.

V. Zasoby Powiatu

Wśród zasobów instytucjonalnych działających na terenie Powiatu zduńskowolskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej należy zaliczyć:

1) **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zduńskiej Woli, którego częścią jest Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej.**

2) **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zduńskiej Woli**, która prowadzi działania w zakresie profilaktyki i zajęć psychoedukacyjnych dla dzieci, młodzieży i rodziców, szkolenia dla nauczycieli, wychowawców, a także terapie dla rodzin.

3) **Kuratorski Zespół Służby Sądowej w Zduńskiej Woli**, który wykonuje m.in. czynności związane ze sprawowaniem dozorów nad skazanymi z art. 207 k.k. W ramach dozorów kuratorzy zawodowi dla dorosłych wykonują czynności kontrolne, diagnostyczne, resocjalizacyjne w stosunku do skazanych oraz czynności doradczo-edukacyjne dla członków rodzin dozorowanych.

4) **Ośrodki Pomocy Społecznej**, których zadaniami są:

- wczesna diagnoza sytuacji rodzinnej;
- udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego;
- dystrybucja materiałów edukacyjno-informacyjnych;
- organizowanie wsparcia specjalistycznego (w tym poradnictwa psychologicznego) dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej;
- prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych;
- udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień;
- obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego;
- wszczynanie i uczestnictwo w procedurze „Niebieskie Karty”;
- zabezpieczenie dziecka w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia poprzez umieszczenie go w pieczy zastępczej, przy asyście odpowiednich służb.

Na terenie powiatu działają: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli, GOPS w Zduńskiej Woli, GOPS w Zapolicach i MGOPS w Szadku.

5) **Zespoły interdyscyplinarne**, których zadaniem tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3–5 Ustawy, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;

- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a;
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2022 r. poz. 2151, 2311, 2581 i 2600 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535).

Zespół Interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, a w skład Zespołu tworzą przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej (jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta), kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

6) Grupy diagnostyczno-pomocowe, których zadaniami są:

- dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;

- realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
- monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

7) **Miejskie/Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, których zadaniami są:

- realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii;
- uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Na terenie powiatu działają GKRPA w Zapolicach, MGKRPA w Szadku, GKRPA w Zduńskiej Woli, MKRPA w Zduńskiej Woli,

8) **Komenda Powiatowa Policji w Zduńskiej Woli**, której zadaniem jest:

- Uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”;
- przyjmowanie zgłoszeń i podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- ochrona osób doświadczających przemocy domowej poprzez wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i zakazu zbliżania się.

W Szadku działa Posterunek Policji.

9) **Prokuratura Rejonowa w Zduńskiej Woli**, której zadaniem jest:

- prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych związanych z przemocą domową;
- występowanie w roli oskarżyciela publicznego przed sądem;
- zatrzymanie podejrzanego o popełnienie przestępstwa.

10) **Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli Wydział II Karny.**

11) **Placówki systemu oświaty**, które posiadają kompetencje do rozpoznawania sygnałów o doznawaniu przez dziecko form krzywdzenia, uruchamiania procedury „Niebieskie Karty”, kierowania przedstawicieli do Zespołu Interdyscyplinarnego, a także prowadzenia profilaktyki. Szkoły z terenu powiatu interesują się sytuacją uczniów, którzy są podopiecznymi PCPR w Zduńskiej Woli. Wychowawcy przekazują również do jednostki opinie na temat osiągnięć uczniów w nauce, frekwencji i kontaktów z opiekunami. Równolegle szkoły współpracują z OPS, Policją, sądem rodzinnym, Poradnią Psychologiczno-Terapeutyczną w zakresie pomocy dzieciom i ich rodzinom będącym w kryzysie.

12) **Placówki systemu służby zdrowia, których zadaniem jest:**

- wczesna diagnoza podczas wywiadu lekarskiego;
- przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy;
- występowanie do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny, w przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec dzieci;
- występowanie w roli biegłego oraz wystawianie bezpłatnych zaświadczeń o stanie zdrowia;
- składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa;
- uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”.

Na terenie powiatu działają: Zduńskowolski Szpital Powiatowy Sp. z o.o. oraz Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Zduńskiej Woli.

Obok zasobów instytucjonalnych należy wymienić **zasoby ludzkie**, czyli szerokie grono osób wykonujących zadania z zakresu przemocy domowej na szczeblu gminnym oraz powiatowym. Są to: pracownicy socjalni, asystenci rodziny, psycholodzy, psychoterapeuci i pedagodzy, kuratorzy społeczni oraz zawodowi, funkcjonariusze Policji, kadra służby zdrowia, kadra oświaty, prawnicy, przedstawiciele rodzinnej i instytucjonalnej pieczy

zastępczej, członkowie Miejskich/Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

VI Miejsce i harmonogram realizacji

Cele przyjęte w ramach niniejszego Programu będą realizowane na terenie wszystkich czterech gmin wchodzących w skład Powiatu zduńskowolskiego.

Perspektywa czasowa realizacji Programu obejmuje lata 2024 – 2030. Zaplanowane zadania wdrażane będą w formie ciągłej, adekwatnie do aktualnego zapotrzebowania mieszkańców Powiatu.

VII Cel główny i cele szczegółowe Programu

1. Cel główny

Zwiększenie skuteczności i zapewnienie kompleksowości działań ukierunkowanych zarówno na ochronę osób doznających przemocy domowej, jak i edukowanie oraz korygowanie zachowań osób stosujących przemoc, co służyć ma ograniczeniu skali problemu i skutków przemocy domowej na terenie Powiatu zduńskowolskiego.

2. Cele szczegółowe, zadania i wskaźniki realizacji

Zakłada się, że tak sformułowany cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych.

W poniższej tabeli przedstawiono cele szczegółowe służące realizacji celu głównego, a wraz z nimi przypisane do celów zadania oraz wskaźniki do badania stopnia wdrożenia celów.

Tab. 7. Cele szczegółowe Programu na lata 2023-2030.

Cel szczegółowy I: Zapobieganie występowaniu przemocy domowej poprzez podniesienie poziomu wiedzy i wrażliwości społecznej mieszkańców w zakresie rozpoznawania i reagowania na przemoc domową	
Zadania	Wskaźniki realizacji

<ul style="list-style-type: none"> • Opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych, w tym na stronach internetowych, w prasie i formie broszur, • Uczestnictwo w krajowych i regionalnych kampaniach społecznych związanych z szeroko pojętym zjawiskiem przemocy i jej profilaktyki, • Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy domowej poprzez przeprowadzenie badań społecznych wśród mieszkańców i uczniów oraz analizy danych zastanych, • Prowadzenie działań profilaktycznych w placówkach oświatowych, skierowanych do uczniów, rodziców i nauczycieli, w tym z zakresu przemocy domowej i rówieśniczej, a także w jednostkach pomocy społecznej oraz w jednostkach wsparcia rodziny i systemie pieczy zastępczej • Wzmacnianie postaw społecznych, wolnych od przemocy poprzez prowadzenie zajęć edukacyjnych i profilaktycznych, w tym z zakresu cyberprzemocy i przemocy ekonomicznej oraz uświadamianie o zmianach prawnych w systemie przeciwdziałania przemocy, • Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjno-informacyjnych, • Liczba zrealizowanych programów, • Szacunkowa liczba osób objętych działaniami, • Nakład rozpowszechnionych ulotek, plakatów, broszur, • Liczba opracowanych diagnoz problemów, • Liczba osób objętych badaniem w ramach diagnozy problemu przemocy • Liczba podmiotów zaangażowanych w działania profilaktyczne, • Liczba zrealizowanych programów, • Liczba uczestników programów.
---	--

Cel szczegółowy II: Zwiększenie stopnia dostępności i efektywności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową

Zadania	Wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy, świadczonej przez ośrodki wsparcia oraz ośrodek interwencji kryzysowej, • Zapewnienie schronienia w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej dzieciom krzywdzonym w wyniku przemocy domowej; • Realizowanie dla osób doznających przemocy domowej poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, pomocy w formie grup wsparcia lub innych grup samopomocowych, • Realizacja programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej, • Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej, • Bieżąca aktualizacja na stronach internetowych starostwa powiatowego informatora zawierającego bazy teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących działania wobec osób stosujących przemoc domową, wraz ze wskazaniem zakresu oddziaływań wobec sprawców przemocy domowej, • Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych i regionalnych telefonów zaufania dla osób doznających przemocy domowej, 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrealizowanych programów/projektów, • Liczba osób korzystających ze wsparcia POIK, • Liczba udzielonych porad osobom doznającym przemocy • Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa, w tym: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego w danej instytucji, • Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia, • Liczba osób uczestniczących w grupach samopomocowych, • Liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z pomocy w domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, • Liczba ośrodków interwencji kryzysowej, • Liczba miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej, • Liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z pomocy w ośrodkach interwencji kryzysowej, w tym z miejsc całodobowych, • Liczba innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób doznających przemocy domowej,

<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy świadczonej przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, • Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową, • Realizowanie procedury „Niebieskie Karty”. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba miejsc w innych placówkach świadczących specjalistyczną pomoc dla osób doznających przemocy domowej, • Liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z pomocy w innych placówkach świadczących specjalistyczną pomoc dla osób doznających przemocy domowej, w tym z miejsc całodobowych, • Liczba opracowanych i zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej, • Liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej, • Liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne, • Liczba osób, które uczestniczyły w terapii indywidualnej psychologicznej (terapeutycznej), • Liczba grup terapeutycznych, • Liczba grup wsparcia, • Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia, • Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na ustanie przemocy domowej, • Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na brak zasadności podejmowania działań, • Liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”, • Liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym osób, u których przemoc domowa ustała, • Liczba lokalnych linii telefonicznych dla osób doznających przemocy domowej, • Liczba przeprowadzonych rozmów i interwencji, • Liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z różnych form pomocy w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym z miejsc całodobowych w tych placówkach. • Liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych, • Liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach grupowych.
---	---

Cel szczegółowy III: Zwiększenie skuteczności oddziaływań na osoby stosujące przemoc domową w celu trwałego zaprzestania przez nich zachowań agresywnych

Zadania	Wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, • Zapewnienie dostępu do ww. programów na terenie powiatu przez całoroczną dostępność miejsc w realizowanych programach, • Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w ww. programach, 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób, które podjęły i ukończyły udział w programach dla osób stosujących przemoc domową, • Liczba upowszechnionych informacji, • Liczba interwencji związanych z usunięciem osoby stosującej przemoc domową z miejsca zamieszkania. • Liczba edycji programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, • Całoroczny dostęp do programów na terenie powiatu,

<ul style="list-style-type: none"> • Badanie skuteczności programów kierowanych do osób stosujących przemoc domową przez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu, • Opracowanie i realizacja programów edukacyjnych lub wspierających dla osób stosujących przemoc domową, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny • Upowszechnianie informacji nt. realizacji programów za pośrednictwem stron internetowych oraz innych kanałów, • Pomoc psychologiczna dla osób stosujących przemoc domową • Izolowanie osób stosujących przemoc domową poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z członkami rodziny mieszkania oraz zakaz zbliżania się do jego otoczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba podmiotów realizujących ww. programy dla osób stosujących przemoc domową, • Liczba osób, wobec których grupa diagnostyczno-pomocowa wniosowała do zespołu interdyscyplinarnego o wydanie skierowania do uczestnictwa w ww. programach dla osób stosujących przemoc domową, • Liczba osób, które zostały skierowane przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w ww. programach dla osób stosujących przemoc domową, • Liczba osób, które przystąpiły do ww. programów dla osób stosujących przemoc domową, • Liczba osób, które ukończyły ww. programy dla osób stosujących przemoc domową, • Liczba osób, które uporczywie uchylały się od uczestnictwa w ww. programach dla osób stosujących przemoc domową, • Liczba osób, wobec których zastosowano karę grzywny/ograniczenia wolności w związku z uporczywym uchylaniem się od uczestnictwa w ww. programach dla osób stosujących przemoc domową, • Liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej, • Liczba osób osadzonych, poddanych programom, które w ciągu 3 lat od zakończenia kary, zostały ponownie osadzone z uwagi na popełnienie czynu podobnego, • Liczba programów edukacyjnych lub wspierających realizowanych w gminach, • Liczba osób uczestniczących w programach edukacyjnych lub wspierających dla osób stosujących przemoc domową
--	---

Cel szczegółowy IV: Udoskonalenie kompetencji zawodowych personelu służb, instytucji i innych podmiotów pracujących na rzecz zmniejszenia skali przemocy domowej w Powiecie

Zadania	Wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> • Diagnozowanie potrzeb szkoleniowych kadry OPS, oświaty, członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, • Przeprowadzanie lub zapewnianie dostępu do szkoleń, konferencji lub innych form kształcenia dla kadry z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej • Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, (m.in. superwizje, coaching, doradztwo, grupy wsparcia). 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych lub zapewnionych szkoleń, konferencji, innych form kształcenia, • Liczba pracowników uczestniczących w ww. działaniach, • Liczba przeprowadzonych działań wspierających, • Liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego, • Liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych, • Liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych.

Cel szczegółowy V: Udoskonalenie systemu interdyscyplinarnej współpracy lokalnych instytucji i podmiotów operujących w sferze przeciwdziałania przemocy domowej

Zadania	Wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnianie warunków i promowanie współpracy pomiędzy organami samorządu terytorialnego a 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba i rodzaj podjętych działań,

<p>organizacjami pozarządowymi, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania projektów prowadzonych przez ngo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie współpracy między organami samorządu terytorialnego a kościołami lub związkami wyznaniowymi na danym terenie, w celu wprowadzenia elementów informacji i edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmażeńskich, • Upowszechnienie baz danych o ewidencji istniejącej w powiecie infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej. • Przesłanie informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe z powiatu zduńskowolskiego, o których mowa w pkt. 3.1.1. Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy: prezesowi Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli, Prokuraturze Rejonowej w Zduńskiej Woli, Komendantowi Powiatowemu Policji w Zduńskiej Woli, Wydziałowi Żandarmerii Wojskowej w Łasku oraz wchodzącym w obręb powiatu Zduńskowolskiego gminom, dwa razy w roku do dnia 30 stycznia i do dnia 31 lipca każdego kolejnego roku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba i typ instytucji współpracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, • Liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej, • Liczba podmiotów, którym zostały przekazane aktualne bazy danych, • Liczba projektów w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej zrealizowanych wspólnie przez samorząd powiatu i partnerów społecznych, <p>Liczba informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe w wersji elektronicznej przesłanych poszczególnym podmiotom.</p>
--	--

VIII Adresaci Programu

Program jest skierowany do mieszkańców Powiatu zduńskowolskiego, a w tym w szczególności do:

- osób doznających przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- osób zagrożonych przemocą domową,
- świadków przemocy domowej,
- przedstawicieli władz lokalnych, instytucji oraz służb działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

IX Realizatorzy Programu

Działania przewidziane w ramach niniejszego Programu powinny być prowadzone we wszystkich jednostkach na terenie Powiatu zduńskowolskiego, które w ramach swoich zadań statutowych i kompetencji zajmują się wsparciem osób uwikłanych w przemoc domową.

Realizatorami celów niniejszego Programu są:

- 1) Starostwo Powiatowe,
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zduńskiej Woli,

- 3) Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Zduńskowolskiego
- 4) Komenda Powiatowa Policji w Zduńskiej Woli;
- 5) Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli;
- 6) Prokuratura Rejonowa w Zduńskiej Woli;
- 7) Placówki oświatowe z terenu Powiatu;
- 8) Dom Dziecka w Wojsławicach;
- 9) Placówki służby zdrowia;
- 10) Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna w Zduńskiej Woli;
- 11) Urzędy gmin z terenu Powiatu zduńskowolskiego;
- 12) Miejskie i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wśród partnerów społecznych należy wymienić w szczególności: lokalne media, organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny, a także inne podmioty i osoby fizyczne działające w zakresie profilaktyki i reagowania na zjawisko przemocy domowej oraz uzależnień.

X Źródła finansowania Programu

Środki finansowe przeznaczone na wdrożenie celów niniejszego Programu będą pochodziły z:

- środków własnych Powiatu;
- dotacji z budżetu Państwa;
- funduszy unijnych;
- grantów i konkursów;
- pozostałych źródeł.

XI Monitoring i ewaluacja Programu

Monitorowanie postępów we wdrażaniu niniejszego Programu będzie opierać się na podstawie corocznej sprawozdawczości z realizowanych celów. Informacje te będą przedkładane Zarządowi Powiatu i Radzie Powiatu w ramach corocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zduńskiej Woli.

Ewaluacja programu będzie przebiegała w oparciu o analizę i interpretację zebranych danych własnych, a także danych pozyskanych od współpracujących instytucji pomocowych. Pozyskane dane umożliwią ocenę wartości programu oraz pozwolą w dalszym jego planowaniu

i aktualizowaniu. Ponadto dzięki analizie danych będzie możliwa weryfikacja skuteczności i efektywności przyjętych celów.

XII Przewidywane efekty realizacji Programu

- Zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy domowej,
- Spadek liczby przypadków przemocy domowej,
- Usprawnienie systemu pomoc osobom doznającym przemocy domowej,
- Zwiększenie poziomu wiedzy mieszkańców Powiatu zduńskowolskiego na temat przemocy domowej,
- Wzrost społecznej wrażliwości i zaangażowania w działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy domowej,
- Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla osób doznających przemocy domowej,
- Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dla osób uwikłanych w przemoc domową,
- Zwiększenie kompetencji i umiejętności osób pracujących w obszarze przemocy domowej;
- Wzrost poziomu wiedzy nauczycieli w zakresie pomocy dziecku doznającemu przemocy,
- Zwiększenie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży na temat zjawiska przemocy domowej,
- Wzrost wiedzy rodziców o najlepszych dla rozwoju dziecka metodach wychowawczych,
- Zintensyfikowanie współpracy pomiędzy służbami i instytucjami pracującymi ze środowiskiem osób uwikłanych w przemoc domową.